

Impact of Foreign Labors on the Economic and Social of Mae Sot Border Trade Town, Mae Sot District, Tak Province

Somkiat Chaipiboon¹, Chuchee Piputsitee² and Kasem chunkao³

¹Ph.D.Candidate, Faculty of College of Environment,
E-mail: Chaipiboon@yahoo.com

²Ph.D.(Development Studies) Associate Professor,
Department of Economics, Faculty of Economic,

³Ph.D.(Hydrology) Professor,
Faculty of College of Environment, Kasetsart University

Abstract

The research aimed at investigating the general profile of Mae Sot District, the economic situation involving with the public and the operators as well as problems caused by foreign labors and their impacts on the district as far as the economic and social aspects were concerned. Four hundred and sixty-six samples were local people and operators respectively. The derived data were analyzed by statistical packages for the social science. The results of social impact functions caused by the foreign labors aforementioned showed that 3 significant factors ($P<0.5$) affecting the trading volumes and investment in the district were the state's incomes, the international trading incomes and the private investment when the adjusted coefficient of determination was 0.977. As for the analysis of social impact functions caused by the foreign labors aforementioned, 3 significant impacts ($P<0.5$) affecting the district community were the number of crime rates, the disease/plaque dispersed from the foreign labors and social security when the adjusted coefficient of determination was 0.84. Applicable

suggestions supporting positive social and economic formats were as followed: the state's tight control over the foreign labors immigration; joint public and private managing cooperation over the foreign labors; the foundation of industrial estate; and the provision of easily inspected and controlled living quarters of the foreign labors.

Keywords: impact, economic and social aspects, foreign labors

ผลกระทบของแรงงานต่างด้าวต่อ เศรษฐกิจ และสังคม เมือง การค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สมเกียรติ ชัยพิบูลย์¹, ชูชีพ พิพัฒนศิริ² และเกษม จันทรแก้ว³

¹Ph.D.Candidate, คณะวิทยาลัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: Chaipiboon@yahoo.com

²Ph.D.(Development Studies) รองศาสตราจารย์,
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์,

³Ph.D.(Hydrology) ศาสตราจารย์,
คณะวิทยาลัยสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเมืองการค้าชายแดนแม่สอด สภาพเศรษฐกิจทั่วไปของประชากร
ผู้ประกอบการ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคจากแรงงานต่างด้าว และผลกระทบของแรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจ และ
สังคม เมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรเมืองการค้า
ชายแดนแม่สอด จำนวน 400 ตัวอย่าง ผู้ประกอบการ จำนวน 66 ตัวอย่าง และได้ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วย
โปรแกรมสถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางเศรษฐกิจ
จากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลกระทบต่อปริมาณการค้าและการลงทุนใน
เมืองการค้าชายแดนแม่สอด จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ รายได้ภาครัฐ รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ และจำนวน
การลงทุนภาคเอกชนที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
ที่ปรับค่าแล้ว มีค่าเท่ากับ 0.977 ด้านการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางสังคมจากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้า
ชายแดนแม่สอด ปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลต่องบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคมในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด
จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว
และนโยบายด้านความมั่นคง ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การ
ตัดสินใจที่ปรับค่าแล้ว มีค่าเท่ากับ 0.844 ส่วนข้อเสนอแนะจากการศึกษาเพื่อการจัดการแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้า
ชายแดนแม่สอดไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมนั้น ภาครัฐต้องควบคุมการนำเข้าแรงงานต่างด้าว
อย่างเข้มงวด ส่งเสริมให้ประชากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแรงงานต่างด้าวร่วมกับภาครัฐ อีกทั้งภาครัฐ
ควรมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และการกำหนดขอบเขตที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างด้าวเพื่อให้ง่ายแก่การตรวจสอบ
และการควบคุม

คำสำคัญ: ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม, ผลกระทบ, แรงงานต่างด้าว

คำนำ

ปัจจุบันปัญหาแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานอพยพ เป็นปัญหาไปทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่า ประเทศอื่น การเข้าไปใช้แรงงานของแรงงาน ต่างด้าว หรือแรงงานอพยพ เพื่อเป็นการทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนภายในประเทศ แต่การเข้าไปทำงานและอาศัยอยู่ย่อมสร้างผลกระทบในทางบวกและทางลบกับประเทศเหล่านั้น จากการศึกษาค้นคว้าของ Pia M. Orrenius and Madeline Zavodny (2005) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วง 1994 - 2000 ถึงผลกระทบของแรงงานอพยพต่อค่าจ้างแรงงาน แบ่งตามระดับทักษะฝีมือและกลุ่มอาชีพ แบ่งเป็นสามกลุ่ม คือ แรงงานที่ใช้กำลังแรงงาน (ทักษะฝีมือต่ำ) แรงงานระดับฝีมือแรงงาน (ทักษะฝีมือ) และผู้บริหารระดับสูงที่มีทักษะขั้นสูง พบว่า แรงงานอพยพ มีผลกระทบทางลบต่อค่าจ้างแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงานท้องถิ่นชาวอเมริกันที่มีทักษะฝีมือต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ Gindling, T. H. (2008) ที่พบว่า แรงงานอพยพชาว นิคารากัวมีผลกระทบทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อค่าจ้างแรงงานของแรงงานที่เป็นสตรีที่มีการศึกษาด้าน คอสตาริกา

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหา การอพยพเข้ามาใช้แรงงานของแรงงานต่างด้าวจาก ประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตพรมแดนติดต่อกันอันเนื่อง มาจากการพัฒนาหรือการยกระดับฐานทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทยที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้มี แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือเป็นจำนวนมากจากประเทศ เพื่อนบ้านเข้ามาแสวงหางานทำ โดยสภาพทั่วไปของ ประเทศเพื่อนบ้านจะมีลักษณะที่ด้อยพัฒนาว่าประเทศไทย จึงทำให้มีประชากรไม่มีอาชีพที่แน่นอน เป็นแรงงาน ไร้ฝีมือ อัตราค่าจ้างและสวัสดิการต่ำ รวมถึงปัญหา ด้านการเมืองการปกครองที่ขาดความเป็นเอกภาพและ ความไม่สงบสุขของประเทศ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของ ความต้องการเข้ามาใช้แรงงานของแรงงานต่างด้าว ตามภาคธุรกิจต่าง ๆ ถึงแม้ค่าจ้างและสวัสดิการไม่สูง

มากนัก และการเข้ามาใช้แรงงานและอาศัยอยู่ในแต่ละ พื้นที่ของประเทศไทย แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นย่อมสร้าง ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบตามมา ผลกระทบ ทางบวกที่เกิดขึ้น อาทิ อัตราค่าจ้างแรงงานสวัสดิการต่ำ ทำให้ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมลดต้นทุนการผลิตทำให้ ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ส่วนผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น อาทิ การแพร่กระจายของโรคติดต่อ เช่น วัณโรค โรค ซิฟิลิส โรคมาเลเรีย (ชิราวัฒน์ นิจนตร และอดุลย์ รัตโส, 2551) ซึ่งลักษณะการทำงานและสภาพที่อยู่อาศัยของ แรงงานต่างด้าวซึ่งอยู่กันอย่างแออัด สิ่งแวดล้อมเน่าเสีย ส่งผลให้มีการแพร่กระจายของโรคได้อย่างรวดเร็วโดย จนอาจกลายเป็นโรคประจำถิ่น สอดคล้องกับ Zhong-Wei Jia. และคณะ (2007) ที่พบว่า แรงงานอพยพที่อพยพ เข้าไปในประเทศแคนาดาได้นำเชื้อวัณโรคเข้าไปแพร่ ระบาดในพื้นที่ที่เข้าไปอาศัยอยู่ (host areas) และถึงแม้ จะมีการลดจำนวนแรงงานอพยพลงในพื้นที่ดังกล่าว แต่กลับ พบว่า เชื้อวัณโรคยังคงมีชีวิตรอดอยู่และยังคงอยู่ (endemic) ในประชากรท้องถิ่นนั้น

เมืองการค้าชายแดนแม่สอด จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ หนึ่งของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า โดยมีแม่น้ำและป่าเขาเป็นแนวพรมแดนกันอยู่มิได้เป็น อุปสรรคต่อการข้ามพรมแดน และประสบปัญหาแรงงาน ต่างด้าวเข้ามาใช้แรงงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทั้งแรงงานที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมายและ ผิดกฎหมาย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7,8 และ 9 (พ.ศ. 2535 - 2549) ที่รัฐได้วางเป้าหมายพัฒนาเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนระหว่าง ประเทศไทย และประเทศพม่า ส่งผลให้มีการเพิ่มจำนวนขึ้นของภาค อุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง และโดยส่วนใหญ่เป็น อุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานไร้ฝีมือ ปัจจุบันในเมือง การค้าชายแดน แม่สอดมีทั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นจำนวนมาก อีกทั้งภาครัฐ ต้องการให้เมืองการค้าชายแดนแม่สอดเป็นพื้นที่รองรับ หรือดูดซับแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่าง

ผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการไหลทะลักของแรงงานต่างด้าวเข้าสู่เมืองชั้นในของประเทศ แต่ยังไม่ได้ผลมากนัก เพราะยังมีการลักลอบขนย้ายแรงงานอยู่อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 - 2550 มีแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายให้ทำงานจำนวน 28,434, 42,771, 36,431, 33,850, 24,817 คน ตามลำดับ (สำนักงานจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด, 2551) ส่วนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาอย่างผิดกฎหมายมีประมาณจำนวน 120,685 คน (โรงพยาบาลแม่สอด: รายงานสถานการณ์โรคติดต่อ อำเภอแม่สอด, 2549) ซึ่งการเข้ามาของแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ผลกระทบทางบวกนั้นทำให้ภาคอุตสาหกรรม/ธุรกิจในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีต้นทุนการผลิตต่ำ ผลตอบแทนเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีอัตราค่าจ้างและสวัสดิการของแรงงานต่างด้าวต่ำ ส่วนผลกระทบทางลบที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด เช่น การเป็นพาหะของโรค/โรคระบาด ที่สำคัญที่ได้แก่ โรคมาเลเรีย โดยในปี พ.ศ.2546 - 2550 มีการเจ็บป่วยด้วยโรคมาเลเรียของแรงงานต่างด้าวจำนวน 7,033, 4,381, 4,887, 8,407, 5,591 คน ตามลำดับ (สาธารณสุขจังหวัดตาก, 2551) ส่วนปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด (สถานีตำรวจภูธรแม่สอด, 2551) พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นซึ่งนับตั้งแต่ปีพ.ศ.2546-2550 มีการก่ออาชญากรรมจำนวน 1,703, 1,652, 2,587, 1,648 และ 5,660 ราย ตามลำดับ

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงผลกระทบของแรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจ และสังคม เมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อหาแนวทางแก้ไขและการจัดการแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพเมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจทั่วไปของประชากรผู้ประกอบการ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคจากแรงงานต่างด้าว ในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของแรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจ และสังคม ในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สมมุติฐานการวิจัย

นโยบายภาครัฐในการสร้างเศรษฐกิจเมืองการค้าชายแดนแม่สอดทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรม มีความเชื่อมโยงกับการจ้างแรงงานต่างด้าว เพิ่มผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแต่สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยในพื้นที่เมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรเมืองการค้าชายแดนแม่สอด จำนวน 400 ตัวอย่าง (จากประชากรอำเภอแม่สอด จำนวน 119,218 คน) และผู้ประกอบการจำนวน 66 ตัวอย่าง (จากสถานประกอบการ/อุตสาหกรรมที่เป็นสมาชิกสภาอุตสาหกรรมแม่สอด จำนวน 79 ราย) โดยใช้จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ส่วนการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแม่สอด ซึ่ง

เป็นอำเภอที่ติดต่อกับอำเภอแม่สอด จำนวน 20 ตัวอย่าง เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหา ความถูกต้องและความสมบูรณ์ ส่วนการเก็บข้อมูล การสำรวจ และการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

3.1 สถิติบรรยาย โดยการคำนวณค่าร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะทางประชากรของกลุ่มอย่าง และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

3.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป อยู่ในรูปสมการเชิงเส้น เพื่อทำการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบของแรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจและสังคม เมืองการค้าชายแดนแม่สอดโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 - 2550 โดยมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จากรูปแบบฟังก์ชันทางเศรษฐกิจ ดังนี้

$$E_{Ec} = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8)$$

3.2.2 การวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบต่อสังคม จากรูปแบบฟังก์ชันทางสังคม ดังนี้

$$E_{So} = f(Y_1, Y_2, Y_3, Y_4, Y_5, Y_6, Y_7, Y_8, Y_9)$$

ผลการวิจัย

1. สถานภาพเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

ผลการศึกษาสถานภาพเมืองการค้าชายแดนแม่สอด พบว่า มีหลักฐานปรากฏประมาณ 140 ปีมาแล้ว ต่อมาในปี พ.ศ. 2441 ทางภาครัฐได้ยกฐานะเมืองการค้าชายแดนแม่สอดจากชุมชนขึ้นเป็นอำเภอแม่สอด มีพื้นที่ 1,958.92 ตารางกิโลเมตร โดยเมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีแนวเขตติดกับประเทศพม่า มีแม่น้ำเมยเป็นแนวเขตแดนกั้นระหว่างสองประเทศ ด้วยความยาว 45

กิโลเมตร ในปีพ.ศ.2550 มีประชากรจำนวน 119,281 คน มีครัวเรือนจำนวน 52,205 ครัวเรือน ขนาดของประชากรต่อครัวเรือนเท่ากับ 2.28 คนต่อครัวเรือนและความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ 60.89 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 59 ปี รูปแบบการปกครองแบ่งเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 2 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง ส่วนการศึกษาพบว่า มีโรงเรียนจำนวน 42 โรงเรียน จำนวนครู 544 คน จำนวนนักเรียน 14,102 คน จำนวนห้องเรียน 437 ห้อง โดยอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน 24.91 คน อัตราส่วนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน 25.92 คน อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน 24.91:1 คน ต่อห้องเรียน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ค่ามาตรฐาน 1:25 (อัตราส่วนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2, 2551)

ผลการศึกษาด้านอาชีพของประชากร พบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอดเป็นเมืองที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างเมืองเพื่อการอยู่อาศัย เมืองเกษตรกรรม เมืองอุตสาหกรรม เมืองพาณิชย์ยกรรม และเมืองการค้าชายแดน ประชากรแบ่งออกเป็นสองเขต คือ ประชากรในเขตเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ธุรกิจค้าปลีก/ค้าส่ง อุตสาหกรรมขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่ รับจ้างทั่วไป ให้เช่าบ้าน/ห้องเช่า ค้าขาย เป็นต้น และประชากรในเขตชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเกษตร

ผลการศึกษาด้านการค้าชายแดน พบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีการค้าระหว่างประเทศกับเมืองเมียวดี ประเทศพม่า ซึ่งมีปริมาณการส่งออก - การนำเข้าสินค้าที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการค้าหรือได้ดุลการค้า โดยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2550 มีมูลค่าการส่งออกจำนวน 3,268.35, 4,652.92, 10,669.18, 12,190.72, 11,661.60 และ 11,107.48 ล้านบาท มีมูลค่าการนำเข้าจำนวน 766.51, 436.96, 583.54, 760.30, 1,255.19 และ 991.74 ล้านบาท และประเทศไทยได้ดุลการค้าจำนวน 2,501.84, 4,215.96, 10,085.64, 11,430.42, 10,406.41 และ 10,115.74 ล้านบาท

ตามลำดับ ซึ่งเป็นการได้ดุลการค้าที่ได้เปรียบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเกือบทุกปี (สำนักงานศุลกากรแม่สอด, 2551)

ผลการศึกษาด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมพบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 – 2550 มีการลงทุนของภาคอุตสาหกรรมจำนวน 85, 100, 115, 137, 157 และ 185 ราย มีมูลค่าการลงทุน 1,208.212, 1,292.969, 1,383.993, 1,618.813, 1,698.453 และ 1,994.073 ล้านบาท และพาณิชย์กรรม มีการลงทุนจำนวน 29, 40, 54, 55, 51 และ 69 ราย ทุนจดทะเบียนจำนวน 88.100, 98.670, 100.207, 255.964, 86.810 และ 152.70 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งแนวโน้มการลงทุนของอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดตาก, 2551)

ผลการศึกษาด้านการท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอด มีอุทยานแห่งชาติที่สำคัญ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช ป่าสงวนแห่งชาติที่สำคัญ ได้แก่ ป่าแม่ละเมา ป่าแม่สอด ป่าช่องแคบแม่โกนเกน แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ แร่แบไรท์, ดีบุก, พลวง, สังกะสี และถ่านหินลิกไนท์ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช, ศาลเจ้าพ่อพระวอ, ศาลพ่อขุนสามชน, ตลาดริมเมย, สะพานมิตรภาพไทย-พม่า เป็นต้น ส่วนการผ่านเข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวร พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีชาวพม่าผ่านเข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 1,152,856 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 10,660 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 45,674 คน

ผลการศึกษาด้านรายได้ (ภาษี) และงบประมาณประจำปีของภาครัฐ พบว่า เมืองการค้าชายแดน แม่สอด มีการจัดเก็บภาษีเพื่อนำเข้าเป็นรายได้ของแผ่นดินตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 - 2550 มีจำนวน 169.890, 187.914, 218.545 และ 242.121 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนงบประมาณประจำปีที่ภาครัฐใช้ในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ งบประจำและงบลงทุน โดยตั้งแต่ ปี พ.ศ.

2547-2550 มีงบประมาณทั้ง 2 ประเภทรวมจำนวน 1,748.19, 1,740.59, 1,717.64 และ 2,047.85 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งรายได้ของภาครัฐ (ภาษี) และงบประมาณประจำปีของภาครัฐไม่มีความสอดคล้องกัน (สำนักงานคลังเขต 6 พิษณุโลก, 2551)

ผลการศึกษาด้านสาธารณสุข/ชีวอนามัย พบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีโรงพยาบาลจำนวน 2 แห่ง สถานีอนามัยจำนวน 22 แห่ง คลินิกทุกประเภทจำนวน 48 แห่ง มีแพทย์จำนวน 48 คน ทันตแพทย์จำนวน 8 คน เภสัชกร 17 คน พยาบาล 264 คน สถานีอนามัยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 114 คน อัตราส่วนแพทย์หนึ่งคนต่อประชากรจำนวน 8,756 คน ทันตแพทย์หนึ่งคนต่อประชากรจำนวน 23,250 คน เภสัชกรหนึ่งคนต่อประชากรจำนวน 13,532 คน และพยาบาลหนึ่งคนต่อประชากรจำนวน 873 คน ซึ่งจำนวนประชากรต่อแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลนั้น มีค่าเกินค่ามาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ส่วนการเข้ารับบริการรักษาในโรงพยาบาลแม่สอดในปี พ.ศ. 2550 มีผู้ป่วยรวมจำนวน 371,659 คน เป็นผู้ป่วยประชากรไทยเข้ารับการรักษาพยาบาลจำนวน 319,292 คน และต่างด้าวจำนวน 52,367 คน เฉลี่ยวันละ 1,018.24 คน ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาพยาบาล ของประชากรไทยที่เป็นผู้ป่วยนอกจำนวน 111,458,505 บาท/ปีและค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ป่วยในจำนวน 175,326,426 บาท/ปี ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาพยาบาลของต่างด้าวที่เป็นผู้ป่วยนอกจำนวน 8,289,127 บาท/ปี ผู้ป่วยในจำนวน 37,409,589 บาท/ปี ส่วนเงินสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยต่างด้าวมีจำนวน 44,518,958 บาท/ปี ผู้ป่วยชาวไทยมีจำนวน 3,348,867 บาท/ปี โดยโรคที่สำคัญของประชากรไทยที่เจ็บป่วย ได้แก่ โรคท้องร่วง จำนวน 4,075 คน และโรคที่สำคัญของแรงงานต่างด้าวที่เจ็บป่วย คือ โรคมาเลเรีย จำนวน 5,591 คน

ผลการศึกษาด้านปริมาณน้ำเสียและขยะ พบว่า เมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีผู้ใช้น้ำ เฉลี่ยจำนวน 11,170.91 ราย (สำนักงานประปาเมืองการค้าชายแดน

แม่สอด, 2551) ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ยต่อปีจำนวน 3,914,705.97 ลูกบาศก์เมตร ส่วนปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นจากร้อยละ 85 ของการใช้น้ำในกิจกรรมประจำวัน (อ้างใน เกษม จันทร์แก้ว, 2547) ดังนั้น ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดเฉลี่ยต่อปีจำนวน 3,327,500.08 ลูกบาศก์เมตร ส่วนในปี พ.ศ.2550 ประชากรหนึ่งคนก่อให้เกิดขยะเฉลี่ย 0.42 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

ผลการศึกษาด้านแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด พบว่า มีการจดทะเบียนอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวใช้แรงงานและอาศัยอยู่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2550 ทั้งชายและหญิงมีจำนวน 28,434, 42,771, 36,431, 33,850 และ 24,817 คน ตามลำดับ การก่ออาชญากรรมของแรงงานต่างด้าวนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 -2550 มีจำนวน 1,703, 1,652, 2,587, 1,648 และ 5,660 ราย ตามลำดับ การจับกุม - ส่งกลับ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายออกนอกราชอาณาจักรผ่านจุดผ่านแดนถาวร (สะพานมิตรภาพไทย - พม่า) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2550 มีจำนวน 85,416, 103,757, 104,474, 61,066 และ 133,673 ราย ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนการก่ออาชญากรรมของแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นตามจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

2. ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

2.1 สภาพทั่วไปของประชากร

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 53.00 ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้สัมภาษณ์ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 32.75 สถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 62.00 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 29.50 มีสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน ร้อยละ 57.75 และร้อยละ 23.25 ประกอบอาชีพเกษตรกร โดยมีรายได้ระหว่าง 5,000-9,999 บาท ร้อยละ 41.75 มีการกู้ยืมเงิน ร้อยละ 57.75 มีความพอเพียงของรายได้ และรายจ่ายแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 44.00 และร้อยละ 75.00 ไม่มีความปลอดภัยในการใช้ชีวิต ทรัพย์สินและ

การประกอบอาชีพ

2.2 ความคิดเห็นของประชากรต่อแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคม

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของประชากรต่อแรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 58.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาใช้แรงงานเป็นการแย่งอาชีพของแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทย ร้อยละ 59.00 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานและใช้แรงงานก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทยออกไปหางานทำนอกพื้นที่ ร้อยละ 70.00 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ร้อยละ 51.25 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของประชากรเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ร้อยละ 92.50 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 81.25 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าวมีส่วนช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของแม่สอด ร้อยละ 73.75 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการใช้แรงงานต่างด้าวของภาครัฐกิจ/ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 75.50 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.25 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าวทำให้ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 96.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าการประกอบอาชีพอิสระของแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ทำงานบ้าน ร้อยละ 55.00 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่คิดว่ามีการหยุดงานประท้วงของแรงงานต่างด้าวในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา และ ร้อยละ 71.50 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในแม่สอดโดยทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย

การศึกษาความคิดเห็นของประชากรต่อแรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม พบว่า ร้อยละ 77.25 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ชาวเมืองการค้าชายแดนแม่สอดอยู่ตั้งแต่เกิดและไม่ได้ย้ายถิ่นเข้ามา ร้อยละ 89.50 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่คิดจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ร้อยละ 96.00 ของกลุ่มตัวอย่าง นับถือศาสนาพุทธ

ร้อยละ 61.50 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ไม่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวไว้ใช้แรงงานหรือทำงานต่าง ๆ ในครอบครัว ร้อยละ 26.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดมีจำนวนประมาณระหว่าง 100,000 - 149,999 คน ร้อยละ 86.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการก่อก่อคดีอาชญากรรมแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ขโมยทรัพย์สิน ร้อยละ 47.25 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เห็นการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือค้ายาเสพติดของแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 94.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวก่อให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน คนขอทาน เด็กไร้สัญชาติ ร้อยละ 75.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ร้อยละ 87.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวทำให้รัฐต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการ ร้อยละ 39.50 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่พบเห็นการก่อก่อความไม่สงบของแรงงานต่างด้าวในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา และร้อยละ 53.50 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยพบเห็น การประกาศภาวะฉุกเฉินหรือการปิดด่านชายแดนเนื่องจากความไม่สงบในประเทศพม่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา 1 - 2 ครั้ง ส่วนผลกระทบต่อสาธารณสุข/ชีวอนามัย พบว่า ร้อยละ 80.00 ของกลุ่มตัวอย่าง มีแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคของครัวเรือนคือ การซื้อน้ำบรรจุขวด ร้อยละ 46.25 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้ทำให้น้ำสะอาดก่อนนำมาบริโภค ร้อยละ 92.00 ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้น้ำประปาเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคของครัวเรือน ร้อยละ 56.75 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้ทำการเกษตร ร้อยละ 100.00 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง มีส่วนใช้ในบริเวณบ้านของตนเอง ร้อยละ 48.75 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาไม่มีสมาชิกภายในครอบครัวเจ็บป่วย ร้อยละ 29.64 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีสมาชิกภายในครอบครัวที่เจ็บป่วยด้วยโรคท้องร่วง ร้อยละ 87.25 ของกลุ่มตัวอย่าง ไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ การป้องกันการตั้งครรภ์ของประชากรมีสองกรณี คือ ร้อยละ 31.50 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีการป้องกันการตั้งครรภ์เนื่องจากเป็นโสด/ม่าย/หย่าร้าง

และร้อยละ 22.75 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการป้องกันการตั้งครรภ์ด้วยวิธีการใช้ยาคุมกิน/ฉีด/ฝัง ร้อยละ 83.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 97.50 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวเป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดของโรค/โรคติดต่อ ร้อยละ 85.25 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เคยพบเห็นแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วยด้วยโรคมาเลเรีย ร้อยละ 73.75 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าโรงพยาบาลของรัฐเป็นสถานที่ที่แรงงานต่างด้าวไปรักษาพยาบาล และร้อยละ 91.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยพบเห็นการตั้งครรภ์ของแรงงานต่างด้าวในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

2.3 ปัญหาและอุปสรรค

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่า ร้อยละ 75.75 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการข้ามพรมแดน เข้า - ออกประเทศไทยของแรงงานต่างด้าวทำได้ง่าย ร้อยละ 46.75 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่สร้างปัญหาให้กับชุมชน ร้อยละ 25.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการสร้างบ้านเช่า/ห้องเช่า ของคนไทยให้แรงงานต่างด้าวเช่าสร้างปัญหาภายในชุมชน ร้อยละ 20.25 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าแรงงานต่างด้าวไม่เคารพกฎหมายของไทย ร้อยละ 17.25 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมาย/การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่เข้มงวดและไม่เคร่งครัดมากนัก ร้อยละ 10.00 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าองค์กรการกุศลบางองค์กรใช้ประโยชน์แรงงาน ต่างด้าว และร้อยละ 3.00 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่านโยบายของภาครัฐไม่มีความชัดเจนในการจัดการกับแรงงานต่างด้าว

3. ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

3.1 สภาพทั่วไปของผู้ประกอบการ

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 66 ตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 62.12 ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.32 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 78.78 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 59.09 จบการศึกษา

ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.00 มีสมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน ร้อยละ 28.79 มีรายได้ต่ำกว่า 499,999 บาท/เดือน ร้อยละ 37.88 ก่อตั้งสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมก่อตั้งระหว่างปี 2546 – 2550 ร้อยละ 75.76 ของสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมมีการผลิตทั้งปี และร้อยละ 48.48 ของสินค้าที่ผลิตได้จำหน่ายตลาดภายในประเทศ

3.2 การจ้างแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทย และ แรงงานต่างด้าว

การจ้างแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทย พบว่า ร้อยละ 92.42 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการจ้างแรงงานไทยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 90.90 ของกลุ่มตัวอย่าง จ่ายค่าจ้างของแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทยมากกว่า 4,500 บาท/เดือน และมีสวัสดิการด้านประกันสังคม ร้อยละ 83.33 ของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดลักษณะของแรงงานท้องถิ่นและแรงงานไทยเป็นแรงงานฝีมือ ร้อยละ 78.79 ของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดจำนวนชั่วโมงการทำงานของแรงงานท้องถิ่นและแรงงานไทย จำนวน 8 ชั่วโมง/วัน ส่วนการจ้างแรงงานต่างด้าวในสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ร้อยละ 66.67 ของกลุ่มตัวอย่างจ้างแรงงานต่างด้าวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 48.48 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จ่ายค่าจ้างของแรงงานต่างด้าวมากกว่า 3,000 บาท/เดือน ร้อยละ 43.94 ของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดลักษณะของแรงงานต่างด้าวที่จ้างเป็นแรงงานฝีมือ และร้อยละ 39.39 เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ร้อยละ 95.45 ของกลุ่มตัวอย่าง ให้สวัสดิการของแรงงานต่างด้าวด้วยการจัดให้ที่พัก และร้อยละ 34.85 ของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แรงงานต่างด้าวทำงานจำนวน 10 ชั่วโมง/วัน

3.3 คุณสมบัติ คุณลักษณะและการจัดหาแรงงานต่างด้าว

ผลการศึกษาคู่สมมติ คุณลักษณะและการจัดหาแรงงานต่างด้าว พบว่า ร้อยละ 100.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าวมีความจำเป็นต่อสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 81.82 ของ

กลุ่มตัวอย่าง มีการจัดหาแรงงานต่างด้าวเอง ร้อยละ 96.97 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของงานต่างด้าว โดยร้อยละ 90.91 ของกลุ่มตัวอย่าง ต้องการแรงงานต่างด้าวที่มีความแข็งแรงและสมบูรณ์ของร่างกาย ร้อยละ 80.30 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการพิจารณาอายุของแรงงานต่างด้าวก่อนรับเข้าทำงานโดยกำหนดอายุระหว่าง 15 – 35 ปี รองลงมาคือ เพศ ทักษะฝีมือและประสบการณ์ ใบอนุญาตทำงาน ใบอนุญาตเข้าประเทศ ภาษาและการสื่อสาร เชื้อชาติ ร้อยละ 74.24, 71.21, 62.12, 48.48, 25.76 และ 15.15 ตามลำดับ ร้อยละ 50.00 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการตรวจร่างกายของแรงงานต่างด้าวก่อนการจ้างงาน และร้อยละ 56.06 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง มีการตรวจสอบประวัติของแรงงานต่างด้าวก่อนรับเข้าทำงาน

3.4 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคม

ผลการศึกษาคู่สมมติ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อแรงงานต่างด้าวที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 60.61 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าไม่มีความปลอดภัยในการใช้ชีวิต ทรัพย์สินและการประกอบอาชีพ ร้อยละ 75.76 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าแรงงานต่างด้าวมมีส่วนช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ร้อยละ 95.45 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าค่าจ้างแรงงานไทยสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่ใช้แรงงานในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ร้อยละ 100.00 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับการใช้แรงงานต่างด้าวของภาคธุรกิจ/ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 98.48 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า แรงงานต่างด้าวทำให้การลงทุนของภาคธุรกิจ/ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 92.42 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าวทำให้ภาคธุรกิจ/ภาคอุตสาหกรรมลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 74.24 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานและใช้แรงงานไม่เป็นการแย่งอาชีพของแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทย ร้อยละ 69.70 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวที่ใช้แรงงานก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานท้องถิ่นและแรงงานไทยออกไปหา

งานทำนอกพื้นที่ ร้อยละ 72.73 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า แรงงานต่างด้าวไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของแรงงาน ท้องถิ่น/แรงงานไทย ร้อยละ 93.94 ของกลุ่มตัวอย่าง เคย พบเห็นการประกอบอาชีพอิสระของแรงงานต่างด้าว ส่วน ใหญ่ค้าขาย ร้อยละ 42.42 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยพบเห็น การหยุดงานประท้วงของแรงงานต่างด้าวในรอบ 5 ปีที่ ผ่านมา ร้อยละ 63.64 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงาน ต่างด้าวส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในแม่สอดโดยทำให้ มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ต่อแรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม พบว่า ร้อยละ 48.48 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าว ที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายในเมืองการค้าชายแดน แม่สอดมีจำนวน 200,000 คนขึ้นไป ร้อยละ 89.39 ของ กลุ่มตัวอย่าง เคยพบการก่ออาชญากรรมแรงงานต่างด้าว ส่วนใหญ่ขโมยทรัพย์สิน ร้อยละ 53.03 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เห็นการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและค้ายาเสพติดของ แรงงานต่างด้าว ร้อยละ 89.39 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่า แรงงานต่างด้าวก่อให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน คนขอทาน เด็กไร้สัญชาติ ร้อยละ 51.52 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า แรงงานต่างด้าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ร้อยละ 80.30 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวทำให้รัฐ ต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการ ร้อยละ 39.39 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยพบเห็นการก่อความ ไม่สงบของแรงงานต่างด้าวในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาระหว่าง 3 - 4 ครั้ง ร้อยละ 48.48 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยพบเห็น การประกาศภาวะฉุกเฉินหรือการปิดด่านชายแดน เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในประเทศพม่า ในรอบ 5 ปีที่ ผ่านมาระหว่าง 1-2 ครั้ง ส่วนผลการศึกษาผลกระทบต่อสาธารณสุข/ชีวอนามัย พบว่า ร้อยละ 80.30 ของ กลุ่มตัวอย่าง มีแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคของสถาน ประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรม คือซื้อน้ำบรรจุขวด ร้อยละ 39.39 ของกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการทำให้น้ำสะอาด ก่อนการบริโภคด้วยวิธีการกรอง ร้อยละ 90.91 ของกลุ่ม ตัวอย่าง ใช้น้ำประปาเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค ร้อยละ

78.79 ของกลุ่มตัวอย่าง มีส่วนในสถานประกอบการ/ โรงงานอุตสาหกรรมสำหรับแรงงานต่างด้าวโดยเป็น สัมผัส/สัมมน้ำบาด ร้อยละ 77.27 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีการระบาดของโรคมาเลเรีย ในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ร้อยละ 63.64 ของ กลุ่มตัวอย่าง เคยพบการตั้งครุฑของแรงงานต่างด้าว ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 87.88 ของกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าแรงงานต่างด้าวเป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดของ โรค/โรคติดต่อในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ร้อยละ 80.30 ของกลุ่มตัวอย่าง เคยพบเห็นแรงงานต่างด้าว ในสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาเจ็บป่วยด้วยโรคท้องร่วง และร้อยละ 93.94 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าสถานพยาบาลที่แรงงานต่างด้าว ไปรักษาพยาบาล คือ โรงพยาบาลของรัฐ

3.5 ปัญหาและอุปสรรคของสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่า ร้อยละ 53.03 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เห็นว่าค่าจ้างแรงงาน ไทยสูงไม่สามารถจ้างเป็นแรงงานสถานประกอบการ/ โรงงานอุตสาหกรรมได้มากนัก ร้อยละ 46.97 ของกลุ่ม ประชากรตัวอย่าง เห็นว่าภาครัฐควรนโยบายที่เกี่ยวกับการ ให้ออกใบอนุญาตใช้แรงงานต่างด้าวที่ชัดเจน ร้อยละ 39.39 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เห็นว่าการปฏิบัติของภาครัฐ ต่อผู้ประกอบการมีมาตรฐานหลายระดับ และร้อยละ 21.21 ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เห็นว่าแรงงานต่างด้าว เปลี่ยนงานและย้ายที่อยู่บ่อยครั้งทำให้ยากแก่การควบคุม

4. การวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบที่เกิดจากการ ใช้แรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจ และสังคม

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้าชายแดนแม่สอด ปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลต่อปริมาณการค้าและการลงทุน ในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด (E_{cc}) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ รายได้ภาครัฐ (X_2) รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ (X_3) และจำนวนการลงทุนภาคเอกชน (X_5) ที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณา

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.977 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงปริมาณการค้าและการลงทุน สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย รายได้ภาครัฐ รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ และจำนวนการลงทุนภาคเอกชน ประเมินร้อยละ 97.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.30 เป็นผลกระทบมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมารวมในสมการนี้และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta coefficient) จะเห็นได้ว่ารายได้จากการค้าระหว่างประเทศมีอิทธิพลต่อปริมาณการค้าและการลงทุนในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้ภาครัฐ และจำนวนการลงทุนภาคเอกชน ตามลำดับ ดังตาราง 1 โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ไม่มีปัญหา Multicollinearity (ตาราง 3)

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางสังคมจากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้าชายแดนแม่สอดปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลต่องบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคมในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด (E_{so}) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว (Y_3) จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว (Y_4) และนโยบายด้านความมั่นคง (Y_7) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อ

ตาราง 1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จากการวิเคราะห์ สมการถดถอยพหุคูณ

ปัจจัยผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน (b)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปรับมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
รายได้ภาครัฐ (ภาษี) (X_2)	5.321	1.177	0.093	4.521	0.000
รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ (X_3)	1.030	0.022	0.964	47.246	0.000
จำนวนการลงทุนภาคเอกชน (X_5)	0.404	0.181	0.045	2.228	0.030
ค่าคงที่	85.097	21.477		3.962	0.000

หมายเหตุ: Multiple R = 0.989, $R^2 = 0.978$, Adjusted $R^2 = 0.977$, Standard Error = 40.623, F-Statistics = 847.546, Sig.of F = 0.000

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับค่าแล้ว (Adjusted R Square) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.844 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงงบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคม สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว และนโยบายด้านความมั่นคง ประเมินร้อยละ 84.40 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 15.60 เป็นผลกระทบมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมารวมในสมการนี้และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta coefficient) จะเห็นได้ว่าจำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว มีอิทธิพลต่องบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคมในเมืองการค้าชายแดนแม่สอดมากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว และนโยบายด้านความมั่นคง ตามลำดับ ดังตาราง 2 โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ไม่มีปัญหา Multicollinearity (ตาราง 4)

อภิปรายผลการวิจัย

จากนโยบายภาครัฐในการสร้างเศรษฐกิจเมืองการค้าชายแดนแม่สอดทำให้เกิดการขยายตัวของภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม มีความเชื่อมโยงกับการนำเข้า

ตาราง 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสังคม จากการวิเคราะห์ สมการถดถอยพหุคูณ

ปัจจัยผลกระทบต่อสังคม	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยไม่ปรับ มาตรฐาน (b)	ค่าความ คลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยปรับ มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ
จำนวนอาชญากรรมที่เกิด จากแรงงานต่างด้าว(Y ₃)	0.127	0.028	0.306	4.525	0.000
จำนวนโรคและโรคระบาดที่ เกิดจากแรงงานต่างด้าว (Y ₄)	0.194	0.018	0.634	10.630	0.000
นโยบายด้านความมั่นคง (Y ₇)	-111.362	31.852	-0.209	-3.496	0.001
ค่าคงที่	96.967	35.008		2.770	0.008

หมายเหตุ: Multiple R = 0.923, R² = 0.852, Adjusted R² = 0.844, Standard Error = 38.182, F-Statistics = 107.344,
Sig.of F = 0.000

ตาราง 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈
X ₁								
X ₂	-0.083							
X ₃	-0.278	0.245						
X ₄	-0.140	0.293	0.044					
X ₅	-0.106	0.170	0.081	0.178				
X ₆	-0.118	0.000	0.241	0.145	-0.279			
X ₇	0.074	0.005	0.112	-0.134	-0.233	0.141		
X ₈	0.076	-0.047	0.097	-0.246	-0.012	0.157	-0.040	

ตาราง 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบต่อสังคม

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉
Y ₁									
Y ₂	-0.258								
Y ₃	0.348	-0.113							
Y ₄	0.151	0.057	0.503						
Y ₅	-0.426	0.080	-0.151	-0.212					
Y ₆	0.111	0.156	-0.051	0.135	-0.083				
Y ₇	-0.126	-0.031	-0.504	-0.207	0.039	0.089			
Y ₈	-0.150	-0.019	-0.056	-0.092	0.141	-0.043	0.097		
Y ₉	0.006	0.110	0.225	0.047	0.123	0.160	-0.066	0.184	

หรือการจ้างแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ (unskilled labor) จากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นแต่สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมเมืองการค้าชายแดนแม่สอด สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง ที่พบว่า แรงงานต่างด้าวมมีส่วนช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของแม่สอด ร้อยละ 81.25 ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้แรงงานต่างด้าวของภาคธุรกิจ/ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 73.75 แรงงานต่างด้าวทำให้การลงทุนของภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 75.50 แรงงานต่างด้าวทำให้ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 76.25 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการใช้แรงงานต่างด้าว โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการค้าและการลงทุนในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด คือ รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ (X_3) รายได้ภาครัฐ (X_2) และจำนวนการลงทุนภาคเอกชน (X_5) "ซึ่ง (สุณี ฉัตราคม, 2531) อุปสงค์และอุปทานแรงงานไร้ฝีมือระหว่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปตามอัตราค่าจ้างและปริมาณแรงงานระหว่างประเทศ อุปสงค์แรงงานไร้ฝีมือระหว่างประเทศเป็นแรงงานที่มีความต้องการมากในทุกประเทศ ทั้งนี้เพราะแรงงานประเภทนี้เกือบไม่ต้องการฝึกฝนอบรมเลยและมักมีเงินความต้องการอยู่แล้ว ในประเทศที่พัฒนาในระดับสูงค่อนข้างมาก แรงงานอาจมีความรู้สูงและเลือกทำงานที่ค่าจ้างสูงโดยจะหลีกเลี่ยงงานที่หนักหรือไม่น่าพอใจหรือค่าจ้างต่ำเอาไว้ ทำให้ไม่มีแรงงานภายในประเทศเพียงพอสนองต่ออุปสงค์ได้ในกรณีนี้ ก็จะทำให้อุปสงค์ต่อแรงงานไร้ฝีมือในตลาดแรงงานระหว่างประเทศขึ้นเพื่อให้มีการอพยพเข้ามาสนองความต้องการ ส่วนอุปทานแรงงานไร้ฝีมือระหว่างประเทศ โดยทั่วไปจะมีปริมาณมากเสนอขายมากเพียงพอหรืออาจมากเกินไปอยู่เสมอในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ด้อยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม "ซึ่งอุปทานแรงงานไร้ฝีมือของตลาดระหว่างประเทศนั้น (Roger LeRoy Miller. and Raynond P.H. Fishe, 1995) ถ้าแรงงานมีความรอบรู้โดยสมบูรณ์ในตลาดแรงงานระหว่างประเทศ และไม่มี

สิ่งกีดขวางหรือกฎหมายและกฎระเบียบในการเคลื่อนย้ายแล้วเส้นอุปทานแรงงานไร้ฝีมือในตลาดระหว่างประเทศจะเป็นเส้นที่มีลักษณะยืดหยุ่นมากหรือยืดหยุ่นมากที่สุด และจะส่งผลถึงค่าจ้างแรงงานให้ลดต่ำลงด้วยเช่นกัน" ถ้ากฎหมายแรงงานปล่อยให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานหรือนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างอิสระเข้ามาภายในประเทศ มีผลทำให้อุปทานแรงงานเพิ่มขึ้นส่งผลให้ระดับอัตราค่าจ้างจะเปลี่ยนแปลงลง และส่งผลกระทบต่อสังคมเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างด้านแรงงานต่างด้าวต่อผลกระทบต่อสังคม ทำให้ทราบว่า แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาใช้แรงงานเป็นการแย่งอาชีพของแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทย ร้อยละ 58.00 แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานและใช้แรงงานก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานท้องถิ่น/แรงงานไทยออกไปหางานทำนอกพื้นที่ ร้อยละ 59.00 การก่อกวนอาชญากรรมแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 86.00 แรงงานต่างด้าวเป็นสาเหตุให้เกิดการระบาดของโรค/โรคติดต่อ ร้อยละ 97.50 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบต่อสังคม มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องบประมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคม คือ จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว (Y_4) จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว (Y_3) และนโยบายด้านความมั่นคง (Y_7) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Raquel Carrasco และคณะ (2004) ที่พบว่า แรงงานอพยพมีผลกระทบต่ออัตราการจ้างงานของแรงงานท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ Ginding, T.H (2008) ที่พบว่า แรงงานอพยพชาวนิคารากัวมีผลกระทบต่ออัตราค่าจ้างแรงงานของแรงงานเทศหญิงคอสตาริกาที่มีการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Pia M. Orrenius and Madeline Zavodny (2005) ที่พบว่า แรงงานอพยพมีผลกระทบต่ออัตราการจ้างงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งลบต่อแรงงานท้องถิ่นทักษะฝีมือต่ำ ด้านการศึกษาของ Zhong – Wei Jia และคณะ (2007) ที่พบว่า แรงงานอพยพนำเข้าวัฒนธรรมเข้าแพร่ระบาดให้กับประชากรท้องถิ่นในท้องถิ่นที่เข้าไป

อาศัยอยู่และทำให้เชื้อโรคกลายเป็นโรคประจำถิ่น (endemic) ในท้องถิ่นนั้น สอดคล้องกับ ชีววัฒน์ นิเจนตร และอดุลย์ รัตโส (2551) ที่พบว่า แรงงานต่างด้าวเป็นสาเหตุของแพร่กระจายของโรคติดต่อ เช่น วัณโรค จนอาจกลายเป็นโรคประจำถิ่น และกตฤตา อาชวนิชกุล และคณะ (2540) ที่พบว่า แรงงานต่างชาติมีการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อและโรคติดต่อ เป็นปัญหาสำคัญ โรคที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ โรคปรสิต เช่น มาลาเรีย และเท้าช้าง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการตาย และการเจ็บป่วยและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การที่บุคลากรสาธารณสุขต้องแบกรับภาระเพิ่มขึ้นรวมทั้งงบประมาณที่รัฐใช้ในการรักษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนการศึกษาของ กุศล สุนทรธาดา (2540) ที่พบว่า แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงาน ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด การก่อให้เกิดโรคติดต่อที่มากับคนต่างด้าว เช่น โรคมาลาเรีย วัณโรค และเท้าช้าง และเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาติ สอดคล้องกับ มนตรี ชะโนวรรณะ (2545) ที่พบว่า แรงงานต่างด้าวมีผลกระทบต่อสังคม จากปัญหาการก่ออาชญากรรมของแรงงานต่างด้าว ปัญหายาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของแรงงานต่างด้าว ซึ่งรัฐบาลต้องรับภาระในการอุดหนุนสถานพยาบาลของรัฐในการรักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าวเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้น แสดงว่าการดำเนินนโยบายของภาครัฐให้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวมาใช้เป็นแรงงานนั้นช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจแต่ส่งผลกระทบต่อสังคม ดังนั้นเพื่อให้แรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อสังคม ภาครัฐต้องสร้างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการควบคุม การจำกัด/ บำบัด แรงงานต่างด้าวก่อนเข้าประเทศ และอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายในสถานประกอบการ/ อุตสาหกรรมเท่านั้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สถานภาพเมืองการค้าชายแดนแม่สอด พบว่า มีพื้นที่ 1,958.92 ตารางกิโลเมตร มีจำนวน

ประชากร 119,281 คน ประชากรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 2.28 คน ต่อครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร 60.89 คนต่อตารางกิโลเมตร ด้านแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด พบว่า มีแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายจำนวน 24,179 คน ส่วนแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายนั้นจำนวนประมาณ 120,685 คน ซึ่งเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ของเมือง โดยเฉพาะด้านสาธารณสุข/ ซีวิตอนามัยที่จำนวนผู้ป่วยมีมากกว่าจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ หรือเกินค่ามาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้าชายแดน แม่สอด จังหวัดตาก ปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลต่อปริมาณการค้าและการลงทุนในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ รายได้ภาครัฐ รายได้จากการค้าระหว่างประเทศ และจำนวนการลงทุนภาคเอกชนที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางสังคมจากการใช้แรงงานต่างด้าวเมืองการค้าชายแดนแม่สอด จังหวัดตาก ปรากฏว่ามีปัจจัยที่ผลต่อปริมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคมในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว และนโยบายด้านความมั่นคง ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การจัดการแรงงานต่างด้าวจะให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้นั้นรัฐบาลจะต้องมีการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนการดำเนินงาน อย่างเป็นรูปธรรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันอย่างผสมผสาน สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภาคประชาชน และรวมถึงองค์กรเอกชน/องค์กรการกุศลต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเพื่อดำเนินการควบคุม กำจัด/ บำบัด แรงงานต่างด้าว และการใช้แรงงานต่างด้าวในภาคธุรกิจ (อุตสาหกรรม/ สถานประกอบการ) ภาคเกษตรกรรม ภาคครัวเรือน และภาคอื่น ๆ ไม่ให้สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมเมืองการค้าชายแดนแม่สอด

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางเศรษฐกิจ จะเห็นว่าปัจจัยรายได้จากการค้าระหว่างประเทศ จำนวนการลงทุนภาคเอกชน และรายได้ภาครัฐ (ภาษี) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการค้าและการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นภาครัฐสามารถส่งเสริมให้มีปริมาณการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นได้ เพื่อเพิ่มรายได้ของภาครัฐ (ภาษี) แต่ไม่ควรมากเกินไป เพราะปริมาณการค้าและการลงทุนที่เพิ่มขึ้นนั้นเชื่อมโยงกับนำเข้าแรงงานไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิตของภาคเอกชน ดังนั้นเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคม ภาครัฐต้องควบคุมการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างเข้มงวด และส่งเสริมให้มีการใช้แรงงานท้องถิ่นและแรงงานไทยในพื้นที่ให้มากขึ้น

2. จากผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันผลกระทบทางสังคม จะเห็นว่าปัจจัย จำนวนโรค/โรคระบาดที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว จำนวนอาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว และนโยบายด้านความมั่นคง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณในการจัดการผลกระทบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมโรค/โรคระบาด การก่ออาชญากรรม และการเป็นภัยต่อความมั่นคงของแรงงานต่างด้าว ภาครัฐต้องควบคุมการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างเข้มงวด และกำหนดบทลงโทษขั้นสูงสุดต่อสถานประกอบการ อุตสาหกรรม คริวเรือน และอื่น ๆ ที่นำเข้าแรงงานต่างด้าวมาใช้อย่างผิดกฎหมาย เช่น การใช้มาตรการทางภาษี (การเก็บภาษีขั้นสูงสุด) การเพิ่มโทษจำคุก การยึดทรัพย์ เป็นต้น

3. ภาครัฐ ควรมีการจัดตั้งองค์กรหลักรับผิดชอบเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว เพื่อให้การจัดการแรงงานต่างด้าวมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

4. ภาครัฐควรมีนโยบายการส่งเสริมให้ประชากรเมืองการค้าชายแดนแม่สอดเข้ามามีส่วนร่วมในการ

จัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่หรือในชุมชน รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดการอุตสาหกรรม/สถานประกอบการ การอนุญาตให้ตั้งหรือไม่ให้ตั้งอุตสาหกรรม/สถานประกอบการในพื้นที่ เป็นต้น

5. ภาครัฐควรมีการกำหนดขอบเขต หรือ Zoning ที่อยู่อาศัยของแรงงานต่างด้าวในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด เพื่อให้ง่ายแก่การตรวจสอบ การควบคุม กำจัด/บำบัด ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากแรงงานต่างด้าว

6. ภาครัฐควรมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเมืองการค้าชายแดนแม่สอด เพื่อให้ง่ายแก่การควบคุม กำจัด/บำบัด ของเสียและมลพิษที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่

7. ภาครัฐ ควรมีนโยบาย มาตรการด้านการจัดการแรงงานต่างด้าวอุตสาหกรรม/สถานประกอบการ ที่เป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพ เสถียรภาพไม่ผันแปรไปตามภาวะการณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการแรงงานต่างด้าว อุตสาหกรรม/สถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

เกษม จันทร์แก้ว. (2547). การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กฤตยา อาชวนิจกุล, จิตรสมุน พฤติภิญโญ, พิมพ์า ขจรธรรม และ วณิ ปิ่นประทีป. (2540). ผลกระทบต่อภาวะการเกิด การเจ็บป่วย และการตายของแรงงานข้ามชาติต่อนโยบายสาธารณสุข. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.

กุศล สุนทรธาดา. (2540). กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ศิริวัฒน์ นิจนตร และอดุลย์ รัตโส. (2551). ผลกระทบด้าน
สาธารณสุขจากแรงงานต่างด้าวในจังหวัดภูเก็ต.
วารสารการพัฒนาท้องถิ่น, 3(1), 149-165.
- มนตรี ชะโนวรรณ. (2545). ผลกระทบของการใช้แรงงาน
ต่างด้าวในอุตสาหกรรมเกษตรของจังหวัด
สงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุณี ฉัตราคม. (2531). เศรษฐศาสตร์แรงงานระหว่าง
ประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรงพยาบาลแม่สอด. (2549). เอกสารรายงานการประมาณ
จำนวนแรงงานต่างด้าวในอำเภอแม่สอด.
จังหวัดตาก: โรงพยาบาลแม่สอด.
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด. (2551).
เอกสารการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว อำเภอ
แม่สอด. จังหวัดตาก: สำนักงานฯ.
- สาธารณสุขจังหวัดตาก. (2551). เอกสารรายงาน
สถานการณ์โรคของแรงงานต่างด้าวในอำเภอ
แม่สอด. จังหวัดตาก: สาธารณสุขจังหวัดตาก.
- สถานีตำรวจภูธรแม่สอด. (2551). เอกสารรายงานการจับ
กุมแรงงานต่างด้าวในอำเภอแม่สอด. ตาก:
สถานีตำรวจ.
- สำนักงานประปาแม่สอด. (2551). เอกสารรายงานการใช้
น้ำในอำเภอแม่สอด. ตาก: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตากเขต 2. (2551). เอกสาร
รายงานจำนวนนักเรียนต่อครูในอำเภอแม่สอด.
ตาก: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคลังเขต 6. (2551). เอกสารรายงานการเบิกจ่าย
เงินงบประมาณประจำปีในอำเภอแม่สอด.
ตาก: สำนักงานฯ.
- สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดตาก. (2551). เอกสารรายงาน
การจดทะเบียนเพื่อการลงทุนในอำเภอ
แม่สอด. ตาก: สำนักงานฯ.
- สำนักงานศุลกากรแม่สอด. (2551). เอกสารรายงานการ
นำเข้าและส่งออกผ่านด่านศุลกากรแม่สอด.
ตาก: สำนักงานฯ.
- Gindling, T. H. (2008). South-South Migration: The
Impact of Nicaraguan Immigrants on Earnings,
Inequality and Poverty in Costa Rica. **Journal
of World Development**. (Online) Available:
www.elsevier.com/locate/worlddev. Accessed:
[1 January 2008].
- Pia, M. Orrenius. and Madeline Zavodny. (2005). Does
immigration affect wages? A look at occupation-
level evidence. **Journal of Labour Economics**.
(Online) Available: www.sciencedirect.com.
Accessed: [29 November 2006].
- Raquel Carrasco, Juan, F. Jimeno and Ana Carolina
Ortega. (2004). The effect of Immigration on
The employment opportunities of Native-born
workers: Some evidence for Spain. **Economics Working Paper**. (Online)
Available: www.elsevier.com/locate/worlddev.
Accessed: [30 October 2007].
- Roger LeRoy Miller and Raynond, P.H. Fishe. (1995).
Microeconomics: Price theory in practice.
New York: Harper Collins College.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistic Introduction Analysis
(3rd)**. New York: Harper and Row.
- Zhong-Wei Jia, Gong-you Tang, Zhen Jin, hristopherDye,
Xiao-wen Li, Dan Feng & et al. (2007).
Modeling the impact of immigration on the
epidemiology of tuberculosis. **Theoretical
Population Biology** (Online) Available:
www.sciencedirect.com. Accessed: [27
December 2007].

